

MAYIS

İ Ç İ N D E K İ L E R

Fazileti iflâs ettiren selâhiyetler
Türk Dili için
Şiirde işcilik
Bir Musiki ziyafeti
Acı hatıralar (şiir)
Yettiniz canıma (şiir)
Sabah jimnastiği
Gerçek ideal
Ahlâk kahramanları
Sinema ve Edebiyat
Ümit (şiir)
Kahraman sesi (şiir)
Halkevi çalışmaları

C. Sena Ongun
K. Yener
C. Çumralı
Â. Gürçağlıyan
M. Karaca
Ömer Çam
Ruhi Sel
Koza
S. Erginer
* * *
İrfan Yankutan
M. Önder
* * *

Me

Sayı 86

Cilt 8 Eylül 1947

Fazileti İflâs Ettiren Selâhiyetler

C. Sena Ongun

İnsanın en gerçek fazileti, ihtiraslarını tatmin edebilecek bir iktidara malik olduğu zaman kendini idare etmeyi bilmesindedir. Zenginlik, güzellik, şöret ve nüfuz gibi bütün insanların peşinde koştukları nimetler, bunları kullanmayabilmiyenler için bir afet ve bir felâketten başka bir şey değildir. Zira, bunların etraflarında, kendilerinden faydalanmak isteyen açığöz bir zümre peyda olurki, zekâları, dalkavuklukları, sadakat ve fedakârlık şeklinde gösterilen sinsi ve mukaddesat tanımayan şaklabanlıklarıyla efendilerini sarhoş eder, cemiyeti görmeyecek ve hatta kendilerinin gerçek kudretlerinin ne kaynağı ve ne de mahiyetini anlamıyacak bir hale getirirler. Bu suretle, kendilerinde başlayan yegânelik duygusu, üstünlük duygusu, herkesi ve her şeyi küçük görmek ve her çeşit saadet ve nimeti ancak kendilerinin hakkı farz etmek gibi bir vehim ve bencilik yaratır. Böylece, milletin ve cemiyetin haklarını çalan bu zümrenin aşçıları, uşakları, seyisleri, kâtip, âşık ve akrabaları... da ayrı bir nüfuz kazanırlar. Ve nihayet, yurtdaşlarda bir emniyetsizlik, kendilerini idare edenlere karşı bir saygısızlık ve nefret başlar; en doğru ve iyi şeylerle en doğru ve iyi insanların dirayet ve faziletinden şüphe etmek suretiyle, milletin bünyesinde hazin bir çöküntü başlar.

Tanrının kendilerine verdiği büyük ve temiz kabiliyetleri kullanmayı bilmiyenlerin, kendilerini tatmin edecek insanlara ihtiyacı vardır. Bu sebepten onlar, maiyetlerinde ancak şahsen güvenebildikleri ve sefil ihtiraslarının tatmininde kendilerine uşaklık yapabilecek olan insanlara iş ve mevki verir ve onları himaye ederler. Bu himaye, kendi nüfuzlarının devamında en emin bir vasıta gibi görünürler. Halbuki, kendilerini yıkacak olan da bunlardır. Zira, bunlar efendi değiştirmekten utanmayan kölelerdir.

En gerçek ve ahlâki büyüklüğümüz, imkânları, kendi ihtiraslarımıza âlet yapmakta değil, belki kendi irade ve isteklerimizi disiplin altına alarak malik olduğumuz kuvvetleri iyiliğe ve şerefli işlere sarf edebilmekte haklıdır. Fertlerin, milletlerin ve insanlığın kendilerine minnettar olduk-

ları kimseler, kaprislerine gem vurmaya bilenlerdir. Yüzyıllardanberi, binlerce ah-lâkeri ve filozofun gerçek saadetin kaynağını öğretmeye çalıştılar. Ve hattâ kendi feragat ve kanaatleriyle mükemmel ve ulvî birer örnek oldular. Euna rağmen, hükümdarlardan başlayarak, en küçük selâhiyet erbabına kadar hemen pek çok insanlar, kendi iktidarları nisbetinde aç ıublarını doyurmaya çalıştılar. Cemiyette sınıf farklarını ve kinlerini yaratan bu doymak bilmez insan-ların israfları, sefahatları, haksızlıkları ve bunlar yetişmeyormuş gibi, bir de ekmek ve saadetlerini çaldıkları için fakir kalan yurtdaşlarını hakir ve aşağı gören mağrur ve küstah halleridir.

Cemiyetlerin, her haksızlık ve hırsızlık karşısında tepki yapmaları kolay de-gildir. Buna rağmen, azar azar biriken hoşnutsuzluklar, dedikodular ve şikâyet-lerin bir gün büyük ihtilâllere, suikastlere sebep olduğunu tarih göstermektedir. Osmanlı tarihinde görülen yüzlerce isyanın ve eşkıyalık şeklinde gösterilmiş olan ihtilâllerin iç yüzünü ve gerçek sebebini başka şeylerde aramamak lâzımdır.

Günü gün yapmak isteyen ve kendi soyları soplaları için derin bir istikbale kadar muazzam servet ve makamlar hazırlamak isteyenlerden çoğunun akıbeti feci olmuştur. Büyük şairlerimizden Nabi bu hakikatı şu beyitlerle ne güzel ifa-de etmiştir.

Çok ta mağrur olma kim meyhane- i ikbalde
Biz hezâran mest-i mağrurun humarın görmüşüz

Bir hâdenğ-i cangüdaz-ı âhtır sermayesi,
Biz bu meydanın nice çapik süvarın görmüşüz

Tarihte bu çeşit insanların kaydettiği sözde büyükler o kadar çoktur ki, bunların macerasını bir mukaleye sığdırmak imkânsızdır. Yalnız bir misal olarak küçükden bilgili ve büyük olan bir adamın bile nüfuz ve selâhiyetini hazmede-miyerek uğradığı akıbeti göstermeyi yeter bulalım :

İngiliz filozoflarından olup hem deneysel felsefenin babası, hem de çağdaş bilim ve felsefenin kurucusu sayılan F. Bacon (1560-) adlı, siyasi, ahlâki ve felsefi bir çok eserler yazmış kraliçe Elizabeth ve kral birinci Jeacgue'nın sonsuz saygı, itimat ve himayesine mazhar olmuştu. İngilterede ve umumiyetle Avrupa bilim dünyasında kazanmış olduğu şöhret, kendisini (100) sterlin maaşla kralın müşavirliğine ve her sene bir derece daha selâhiyeti artan çeşitli vazifelere tayin edilmiş ve nihayet Başbakanlığa getirilmişti (1618) O vakitler, İngilterede hükümdarların ve büyük makamları işgal eden şahsiyetlerin hediye, rüşvet ve ticari, kanunî bir takım entrikalarla zenginleştikleri ve bu işe âlet olanların dile-dikleri işlere getirildiği veya arzuları ifa edildiği görülüyordu.

Bacon, gerek filozof ve bilgin ve gerek devlet adamı sıfatıyla asrının en yük-sek şöhretini kazanmış olduğu halde, kralın teveccühünü muhafaza etmek ve dolayısıyla hem kendisinin ve hem de efendisinin hazinesini daha çok doldurmak gayesiyle selâhiyetini, bazı gayrimeşru imtiyazlar ve inhisarlar vermek suretiyle

fena kullandı. Bu hareketi, hükümdarı memnun etmiş fakat milleti hakkıyla öf-kelendirmişti. Genel hoşnutsuzluk yüzünden 1621 de yeniden toplanılan parle-mento, bu suiistimallerin önüne geçmek kararıyla harekete geçti. Fiilen suçlu olan Bacon, gerek avam ve gerek Lordlar kamarası huzurunda, kralın şahsını da korumak için fazla münakaşalara yol açmadan suçunu itiraf etti. Onun millet buzurundaki durumu cidden hazin ve fecidi. 3 Mayıs 1621 de verilen bir hü-kümle, kendisinden (40 bin) sterling ceza alındı ve Londra kalesinde hapsedildi.

Voltaire, bir başka zat için söylenmiş olan şu sözü, Bacon için söyliyerek onun suçunu hafifletmek isterse de, bu kadar bilgili bir in-anın ebediteşmiş olan manevi şahsiyetini, fani bir selâhiyet nüfuzuyla kirletmesi kolay kolay affedile-mez : «O kadar büyük bir adamdı ki, kötülüklerini görmeye imkân bula-madım! » Bize göre, ne bütün büyükler bu ibarededirler; ne de bu ibarede olan büyükler Bacon'un âdi ve sefil durumuna düşmüşlerdir.

Tanrının bir lütuf olarak verdiği büyük kabiliyet ve talii, milletin iyiliğine sarf edemiyenlerin ikinci bir kötülüğü de, ihtiraslarını; yalnız başına tatmin edemeyecekleri için, fenalık, hırsızlık ve her çeşit suiistimal işlerinde bir nevi şirket yaratmalarıdır. Bu takdirde mes'ul edecek kuvvet kayıp olur; fenalıklar örtbas edilir; zira, bu fenalıklardan birine dokunmak, bu rezil çetenin bütün azâ-larını teşhir etmek demektir. Bacon faciası böyle olduğu gibi meselâ Fransada-ki Staviski rezaleti de böyledir.

Siyasal kudrete sahip olanların bu çeşit hareketleri, evvelâ kendilerine iti-mat etmemelerinden, sonra makam ve asil bir hizmetin tabii bir neticesi oldu-ğuna inanamamalarındandır. Bu sebepten bir gün sukût ederlerse, dünyanın her hangi bir köşesinde rahat yaşamalarına devam etmek gibi bir emniyet arama-larındandır. Bu gaye, yavaş yavaş istikametini değiştirebilir. Burada ihanet de-recesine ulaşabilir. İktidarın yarattığı veya önüne gelen her fırsattan faydalan-mak ister.

Gerçekten büyük olanlar, selâhiyet ve nüfuzlarını, kendi hizmetlerinin siyasi bir hakkı değil, milletin menfaat ve itimadından doğan bir mükâ-fat olduğunu takdir ederek, feragatla ve faziletle çalışmayı, bu itimadın devamında tek vasıta sayabilenlerdir. Ancak böyle büyüklerin sayısı arttı-çadır ki, gençlik en ideal örnekleri bulmuş, milletler kadar da insanlık fani ve yıkıcı ihtirasların oynacağı olmaktan kurtulmuş olur. Baki'nin dediği gibi :

Baş eğmeyüz edaniye dünya-yı dün için,
Allahadır tevekkülümüz, itimadımız.
Biz müttekâyı zerkeş-i caha dayanmayuz,
Hakkın kemâl-i lutfunadır istinadımız.

Diyebilecek kadar manen doymuş olan insanların arttığı bir cemiyette, fazilet mükâfatını ve rezilet cezasını bulmakta güçlük çekmez ve hattâ rezilet harekete geçmek cesaretini gösteremez.

Türk dili için

Kemal YENER

Bilindiği gibi dil insanların konuşma ve anlaşma vasıtasıdır. Dil kendini konuşan milletin varlığıyla yaşar ve çoğalır. Dildeki çoğalma milletin kültür bakımından ilerlemesile olur. Yeni ihtiyaçlara göre organlarını düzenleyen hattâ bazan yenisini yapan bir vucût gibi dil de yeni ihtiyaçları karşılayacak kelimeleri yapar. Bu itibarla dilin yapan ve yaratan bir yapısı vardır.

Bir dil yeni kelimelerini asıl kelime yapısının başına, ortasına veya sonuna ekler getirmek yahut seslilerinde iç bükünler yapmak suretile meydana getirir. Nihayet bu kelimeler zamanla kullanılarak en güzel şekillerini bulur. Yeni kelimelerle dil zenginleşir. Bu zenginlik düşünülen her şeyin anlatılmasına ve anlaşılmasına imkân verdiği gibi, düşüncenin ilerlemesini de temin eder. Çünkü insanlar kelimelerle düşünür. Bunun içindir ki her millet dilini zenginleştirmek ister.

Bir canlının üzerinde yaşayarak onun normal sağlığını bozan ve canlının hayatı bahasına çoğalan parazit geçimli canlılar olduğu gibi, dile giren ve onun genel sıhhati üzerinde yıpratıcı tesirler yapacak bulaşık parazitler vardır : Bunlar da yabancı dil kelimeleridir. Bunlardan kurtulmazlarsa elbette her ikisi için de ölüm vardır. Böylece vücutta olduğu gibi dile de bu çeşit bulaşıcıları uğratmamağa dik-

kat etmek lâzımdır. Sıhhatına dikkatla bakılan dilin kelimeleri, bakımlı bir gül fidanının üzerinde açılmış gül gibi taze güzel ve soyunun rengini kokusunu, iyiliğini taşır. İşte bütün çalışmalarımızla dilimizi böyle kelimelerle zenginleştireceğiz.

Türkler islâm medeniyeti içine girdikten sonra az veya çok kendi benliklerinden fedakârlık ederek yeni girdikleri topluluğun müşterek esaslarına uydular. Böylece yeni anlayışta duyulmuşta değişme meydana geldi. Bu hal tabiatıyla Türk dili ve edebiyatında da kendini gösterdi. 13 üncü Asırdan sonra dilimiz büyük değişikliğe uğradı. Çünkü hiç bir mecburluk olmadan kapitülasyon veren Osmanlı devlet adamları gibi Osmanlı Edip, şair ve ilim adamları da yabancıya Türkçenin kapılarını açmışlardı. Böylece yabancı dillerin kasırga hoyratlığındaki saldırısına uğrayan Türkçemiz 19 uncu asrın sonlarında aslından uzaklaşmış tanınmaz bir hale gelmişti. Bu yeni dil milletin yüzde doksanının anlamadığı, bir cümlesini çözemediği karma karışık, konuşma dilinden ayrı Osmanlıca yazı dili idi. İçindeki öz türkçe kelimelerin sayısı 500 zu bulmayacak kadar azdı. Millete, büyük kitlelere bu dil ile bir şeyler öğretmenin hattâ anlatmanın imkânsızlığı düşünülürse bu halin milli egemenlik üzerinde yapacağı sarsıntıları sezme-

zor değildir.

Birinci dünya savaşının sonunda devrilen Osmanlı imparatorluğunun memlekete getirdiği karışıklığı ve tehlikeyi kısa bir zamanda mucizeli kudretiyle vatan sınırlarının haricine sürerek Türk milletini yeni bir hayata vatana kavuşturan Ebedi Şef Atatürk bu zaferi tamamlayan, sağlayan bir çok devrimlerden sonra bizi yeni bir zafere kavuşturdu. Bu, türk dilinin öz türkçemizin istiklâl zaferidir.

19 Sena evvel 1928 de Saray burundan yükselen bir ses Türk inkılâp tarihinde yeni bir devrin açıldığını haber veriyordu.

Mânevi benliğimizin kubbesinde akisler yapılarak çınlayan bu ses, milli şura yükselişimizin ilk belirtili müjdecisi harf devriminin yapıldığını bildiren Atatürkün sesi idi. Herkes bunu tanıdı ve onun anlamıyla bağdaştı. Demek istediğini yaptı. Yeni harfleri öğretmek okuyup yazabildi. Bu suretle türk zekasını medeniyet ışığına çevirmeğe muvaffak olan Ata, türkçemizi yabancı dil boyunduruğundan kurtarmak için dört snne sonra 26 eylül 1932 de memleketin 500 e yakın dil severi arasında birinci Türk dil kurultayını açtı.

Kurultayda; türkçenin kelime zenginliği, kelime yapma durumu grameri ve dünya dilleri arasındaki yeri, Hint Avrupa, hami, Sami dillerle karşılaştırılması gibi genel meseleler konuşuldu. Bu ana ilkeler üzerinde bilimsel araştırmalar yaparak bu yolda gerçeklere varmak için Türk Dil Kurumuna görev verdi. Bu görevlerin başkası türk dilini herkesin okuyup anlayabileceği bir dil şekline sokmak, diğeri türkçenin dünya dilleriyle mukayesesini yapmak su-

retiyle en eski kültür dili olduğunu bilim dünyasına tanıtmaktı.

Birinci ilke için halk konuşmasından derlemeler yapıldı. Şimdiye kadar yapılan derleme'lerle 40000 kelimeyi koynunda tutan 3 ciltlik tarama dergisi adlı bir kitap meydana getirildi. Bu dergilerden, türk lehçeleri sözlüklerinden ve türkçenin kelime yapma şekillerinde faydalanarak dilimizin zengin bir kılavuzunu yapmak mümkün olacaktır. Şimdilik yeni terimlerin ve bir çok yabancı kelimelerin türkçe karşılıklarını gösteren Türkçe Sözlük çıkarılmıştır.

İkinci ilkeye gelince : Dil çalışmaları ilerledikçe türkçenin Hint Avrupa Hami - Sami dilleriyle ilgilerini gösteren belirtiler göze çarpmış ve Sümer Eti dillerinin Sami dillerden ziyade turanlı ailye yakın olduğunu gösteren bu belirtiler bir inan haline gelmiştir. Avrupa dil gurubuna giren Sanskiri eski Farsça, gotca, keltçe, arapça, lâtince gibi dillerin aynı bir ana dilden türediğini bir hakikat olarak ortaya koydular. Türk dil bilginleri tarafından tetkik edilen bu ana dili kelimelerinin karşılıklarını türk lehçelerinde ve bu gün yaşayan dilde bularak türkçenin dünya dilleriyle ilgisini meydana çıkardılar.

Bir kaç misal :

Türkçesi	Ana dildeki şekli
Skhid. Seit	Çit
Ak - ok	Ok
Kew Kw	Kof, kav, kaval, kavuk
Kap	Kapı, kap, kapak, kapan
Kas	Kismak, kesmek

gibi böyle daha yüzlerce örneği vardır.

Dil üzerinde yapılan çalışmaların

Şiirde işçilik ..

Celâl Çumralı

Yıllarca önce edebiyat çevrelerinde «Şiir ölüyor mu?» diye edebi bir suâl ortaya atılmış, günlerce müsbet menfi görüş ve düşüncülerin tartışmaları yapılmıştı.

Gazetelerle dergilerin yeni yeni imzalarla, sütun sütun şiirlerle dolup taşması «Şiir sevenlerin» arttığını gösteriyordu ama, şiir ve şair çokluğu «Şiir ölüyor mu?» endişesini doğuran sebepler arasında sayılıyordu.

Çünkü çokluğun sanat alanında hiç bir zaman değer ölçüsü olamayacağı da bilinen gerçeklerdendi.

Çünkü bu kadar çok şiirin «gerçek şiir» olabilmesi imkânı görülemezdi.

Yayınlanan binlerce şiir arasından ancak bir kaç şiir «Yaşamak» için doğmuş gerçek sanat varlıklarıydı.. Üst tarafı ya ölü doğmuş veya doğduktan bir müddet sonra hayata gözlerini yummuş yavrulardı.

Niçin?

Çünkü; şiiri gerçek şiir yapan güçler, unsurlardan yalnız birine önem veriliyordu: Doğmak!

Dağmak; doğan varlık için yetici sayılıyordu. Şair «kuvvetle hissettim, gönlümde olgunlaştırdım, doğduğu gibi yazıyorum, öyleyse samimiyim, samimi oluncada gerçek sanatkârim, eserimde gerçek sanat eseridir!» diyerek teselli buluyordu.

Bu düşüncelerin sahibi tabiata bakmasını herhalde bilmiyordu. Bilseydi düşünmezdi böyle. Zira Tabiat her şeyin en güzelini, en mükemmeliyi sinesinde taşıyan «Ölmez Ana» yarat-

manın sırlarını gizlemiyordu.

Herkesin bildiği basit bir örnek: Doğan çocuk, doğumla gayesine kavuşuyor mu? doğumdan önce geçirilen uzvi safhalar, doğum sırasında ki sancılar eseri tamamlıyor mu? Asla!

Her yavrunun, küçük her şeyin cana yakın, sıcak, bin bir türlü sevimli, samimi hali bulurur, bulunur ama «Yavru» yavru kalmakla hayatı rolunu yapmış olmaz: Büyümelidir.. Büyümekle beraber olgunlaşmalıdır!..

Şair de kuvvetli bir hassasiyet özlü bir seziş hassası bulunması tabidir. Ruhunun hummalı bir anında düşüncelerini, duygularını «Sözlerle» aksettirecek, duyuracaktır. Bütün bunlar gerçek şiirin «Başlangıç» hamleleridir.

İlk sözler geliş güzel tesbit edilsin, sonra o sözler bir sanat bütünü haline getirilsin demek istemiyoruz. Sözlerin doğarken dahi oldukça güzel bir «Bütün olarak yaratılması» gerekir.. Elbet te yavru canlı, sıhhatli doğmalıdır, ama doğuştan sonra kelimelerin mısraların, beyitlerin, kıt'aların üzerinde günlerce, yıllarca, sabırla işlemelidir.

Doğan sözler bütünü büyütülmeli, olgunlaştırılmalı, sonra da toplumun önüne sunulmalıdır.

Ressamın, heykeltıraşın, mimarın, bestekârın çalışmasını düşünelim: özlü sabırlı işçiliğin timsalidir onlar! Şairi onlardan ayıran sadece teknik ve malzeme farkıdır. San'at endişeleri birdir.

Sabırsızlığımızın, işçiliğe önem ver-

Kendine Güvenmenin İki Şartı

Kemal Yener

Kendimize güvenimizin başlıca iki dayanağı vardır. Bunlardan biri sıhhat diğeri bilgidir. Her iki dayanak ta sağlam olduğu nisbette kendimize güvenir itimat ederiz. Bunlardan her ikisinin de zayıf, veya, birinin zayıf diğerrinin sağlam oluşu güvensizliği veya güvende tereddüdü doğurur.

Güven, bu iki maddi ve manevi kudretin mevcudiyetinden doğan hisdir. Bu kudretleri kendinde bulan güvenli, bulamayan güvensiz olur.

Güveni yayan daha başka unsurlar da vardır. Ancak, yukarıda işaret edilenler onun esasını çekirdeğini teşkil eder. Çekirdek teşkil etmeden diğer unsurların güveni yapabileceği düşünülemez.

Güvenli insan, güvensize nazaran daha sağlamdır; şahsiyet ve izzetinefis sahibidir. O, idare edilmekten çok, idare etmeği sever; idare eder veya edilirken de kendine has meziyetlerle belli olur. Güvensiz insan korkak ve çekingen olur; yarınından emin değildir.; Geleceğin mes'elelerini hal edebilecek kudreti kendinde bulamamasından dolayı ekseriya endişelidir.

meişimizin sebebi apaçıktır: Kendi kendimizi «Tenkit» e yanaşamıyoruz. Şiirimizin içindeki «Lüzumsuz bir kelimayı çıkarıp atmak gücümüze gidiyor galiba.. Doğuşun sevinci doğanı kursuz gösterir gözlere, ama zaman geçince çirkinlikler diken diken olur, Budamasını da bilmek gerek!

İçinde bulunduğu hali kendi hayatını idameye yeter görüyorsa ona daima minnet ve şükran borçludur. Bu halde aleyhine husule gelecek en küçük bir değişiklikten çok beyecanlanır; ümitsizlik içinde şiddetli asabi bunalımlar geçirir.

İnsan kendisine güvenmelidir. Başkalarına güvenmek onların yardımını dilemek olurki, buda muvakkat bir zaman için tatmin edicidir; bu zamanda da hayal sukutuna ugramak mümkündür. Babadan intikâl eden paramal mülk gibi servetin de idaresiz bir elden çabuk çıkabileceği, bu itibarla güvenilemeyecek bir nesne olduğu malumdur.

Hayatta muvaffak almanın en büyük şartlarından biri de kendimize olan güvenimizdir. Bu hissi kendinde kuvvetli olarak duymayanın muvaffak olması çok defa gayri mümkündür.

Güvenli olmak hayatı bir zarurettir. Bunun için onun esasını teşkil eden sıhhat ve bilgiyi kazanmak icap eder. Güven muvaffakiyetin kapusunu açan bir anahtardırki her kes ona sahip olmalıdır.

Hikâye sıgasile başlayan yazımın hâl sırasile bitmesini gönül dilemezdi. Ama çeşitli gazete ve dergilerde okuduğumuz şiirlerin çoğu dil bakımından korkunç bir boşluk içerisindedir.

Ve Şair işçiliğin değerini vermedikçe «Şiir ölüyor mu?» korkusu da devam edecektir.

Bir Musiki Ziyafeti

Âdem Gürçağlıyan

18 Eylül 1947 perşembe günü saat yirmi birde Samsun Halkevi salonu seçkin dinleyicilerle dolu. Sayın Valimiz Orhan Güvenç ve Bayan Güvenç C. H. P. Müfettişi Dr. Cemal Kazancıoğlu ve şehrimizde bulunan Milletvekilleri salona şeref veriyorlar. Herkes Samsun halkevi musiki kolunun vereceği musiki ziyafeti programını okuyor:

Şef : Fikret İnsel

Bölüm I (Keman solo) Solistler

1 - Meditation Thais	M. P. Massenet	Doğan Güvenç
2 - melodie	Glück	Emin Tarakçı
3 - Ave Maria	Bach - Gounod	Emin Tarakçı
4 - Concerto	A. Vivaldi	Doğan Güvenç

Pianoda Mustafa Ant

Bölüm II (Orkestra)

1 - Figaro's Hochzeit (Ouverture)	W. A. Mozart
2 - Serenade	F. Schubert
3 - Träumerei	R. Schumann
4 - Suite	Oscar Petras

Konser Halkevi Başkanı Kemal Yener'in hitabesile açıldı. Sonra Dr. Sırrı Reşit çalınacak eserleri kısaca izah etti. Garp musikisini sevdirmek ve yaymak için bu, çok faydalı bir yoldur. Çalınacak eserlerin ne maksatla yazıldığı, neleri tasvir ettiği önceden belli olursa bu eserlerin dinleyenler üzerindeki tesiri de şüphesiz daha kuvvetli, daha etraflı ve derin olur.

Böylece dinleyiciler ruhen hazırlanmış bulunuyorlardı. Âletler arasından sahnenin önüne doğru ilerliyen, şef Fikret İnsel'in alkışla karşılanması bu

hazırlığı ve tecessüsü ispat etti.

Önce solist Doğan Güvenç sahneye geldi. Kemanına ve yayına hakimdi. Tekniği kuvvetli idi. Parçalarını enerjik, hisli ve falsosuz olarak çaldı. Gösterdiği davranış ve büyük başarı bütün dinleyicilerin göğsünü kabarttı; haklı olarak çak alkışlandı.

Sonra üstad solist Emin Tarakçıyı dinledik Emin Tarakçı, yıllardanberi birçok gençlere keman dersi vermiş, çevresinde alafranga musikinın sevilmesi ve yayılması için canla başla çalışmıştır. Doğan Güyenci de o yetiştirdi.

Üstad morsolarını mütevazı, mubalagasız ve tatlı bir surette çaldı Kuvvetli tekniği ile, emniyet içinde, bize çaldığı parçaların ruhunu duyurdu.

Nihayet orkestranın faaliyeti başladı. Şefle beraber orkestra yirmi bir kişiden teşekkül ediyordu. Bu, şehrimiz için büyük bir varlıktır. Ortayerde musiki kolu Başkan Dr. Sırrı Reşit viyolonsel ile sahneyi doldurmuştu. Şefin küçük değneği ile harekete geçen orkestra, sonuna kadar, bütün parçaları düzenli olarak çaldı. Yalnız arada, süratli hareketler, biraz karışır gibi oldu ise de vaziyet hemen toparlandı, umumiyetle orkestra elemanları arasında iyi bir düzen ve beraberlik mevcuddu.

Sololar gibi orkestrayı da büyük bir zevkle dinledik. Dinleyicilere iyi

Acı Hatıralar

Saçlarımdaki aklaşan teller,
Hicranlı-ömrümün hatırasıdır..
Baharın koynunda açılan güller,
Kanayan bağrımın bir yarasıdır..

M. İsa Karaca

saatler yaşatan müzik kolu elemanlarını candan tebrik ediyoruz. Hiç şüphe yok ki memlekette alafranga musikinın yerleşip kökleşmesinde Halkevlerinin çok büyük ve önemli rolleri vardır.

Kıyafetimizi düzelttik, bahlı inançlardan sıyrılarak Avrupa ilmini aldık. Fakat bir türlü musikimizi tekleştiremiyoruz. Maalesef tanzimattan bu güne kadar halâ alafranga ve alafranga davası sürüp gitmektedir. Bu bize duygularda devrim yapmanın kıyafette ve fikirlerde devrim yapmakdan daha çok güç olduğunu gösteriyor. Duygulara değişiklik yapabilmek için plânlı ve devamlı tesirler lâzım. Burada musiki devriminden maksat; modern garp tekniği ile kendi duygularımızı ifade etmek, bu öz duygularımızı medenî âleme duyurmak, medenî âlemin kıymetli eserlerini anlayacak ve duyacak bir hale gelmemizdir.

Kanaatımca garp ritmine, garp temposuna uymadan, tam manasiyle medenî âleme katılmamız, ayak uydurmamıza, bu âlemlle beraber yürümemize imkân yoktur. Bu itibarla halkevinin değerli musiki kolu elemanlarından sık sık bu çeşit konserler tertip etmelerini, ilerde daha kıymetli ve daha yüksek eserler dinletmelerini diliyoruz.

Yettiniz Canıma

Kızlar yettiniz canıma,
Kurtulursam elinizden
- Ey ömür küsküleri -
Kurban olsun canım
Şükr için Allahıma

Fakat korkuyorum gene
Sesinizi duyarım diye
Ruzgârda, suda
Ve şu serçenin ötüşünde

Öyle sanıyorum ki
Bir çiçek olur bitersiniz
Ölseniz bile
Sizi göğsüme takacağım,

Ömer Çam

Türk dili için

(Baştarafı Saahife 5 de)

türkçenin eskiliğini, güzelliğini, zenginliğini ortaya koyarak onu bugün yurtaşların anlayabileceği bilim ve kültür dili haline getirmektir. Şimdiye kadar 30 dan fazla bilginin terimleri türkçeleştirilmiştir. Yazı dilindeki sayısız yabancı kelimelerin türkçe karşılıkları bulunmuştur.

Eski alışkanlıklarla, ilk zamanlarda bizi yadırgatan yeni kelimeler gün geçtikçe benimsenmiştir. «savaş», «mücadeleden», «önem», «ehemmiyetten», «baskı», «tazyikten», «bilim», «ilimden» daha sevimli olmuştur. Hele bu kelimeler okullara giden türk çocuklarının dilinde anne baba kelimeleri gibi alışkanlıkla kullanılmaktadır. Okullarda bu hali gördükçe yüreğimizde iftihar duyuyoruz.

Zaviye yerine «açı» müselles yerine «üçken» müsavat yerine «eşitlik» Zatülfekteyn yerine «çift çelenkliler» demek çocuklarımıza daha kolay geliyor. Onlarda eski «müselles-i mütesavi-yüladla» lardan kurtuldukları için seviniyorlar.

SABAH JİMNASTİĞİ

Yazan : *Ruhi Sel*

Sabah jimnastiği vücudun — mide-
den evvel — bir kahvealtısıdır.

Günün bütün yorgunluklarını maddi
ve manevi çilelerini gidermek üzere,
şöyle bir yatağa serilip yedi sekiz saat
istirahattan sonra ertesi günkü işimize
daha zinde, bir kafa ve beden götür-
mekliğimiz lazımdır. Bunun için âdet
olduğu üzre yalnız midemizi doldura-
cağız yoksa bütün vücudumuzu ha-
zırlıyacağız.

Şüphe yok ki kafa ve bedeni aynı
şekilde hazırlamak icab eder. Bu iti-
barla sıcak yatağımızda fazla esneme-
yip derhal kalkmalıyız. Güneşin ışık-
lariyle yeni yıkanmış olan denizin te-
miz ve bol havasını ciğerlerimize ya-
vaş yavaş doldurup vermeliyiz. Fakat
bu uzun sürmemeli zira vücut hare-
kete ahtır.

Kollarımızı savuralım, sallayalım
gövdemizi bir çok tabii hareketlerle
esnetelim, bükelim ve çevirelim. Büt-
tün bu işleri üç dakika gibi kısa bir
zamana sığdırırsak kâfidir.

Bundan sonra ip atlar gibi yeri-
mizde sıçrayalım. Ayakları öne ve ar-
kaya savuralım, yana açıp kapayalım
böylece hemen bütün büyük ve küçük
kaslarımızı hareket ettirmiş olacağız.

Bu hareketlerden sonra gözlerimiz
eski parlaklığını bulmuş yüzümüz hafif
benbeleşmiş olacak vücudumuz bir nevi
kuş hafifliği gibi bir canlılık kazanmış
bulunacaktır.

Şimdi kafamız daha iyi işliyor, bü-
tün fena, müfit ve boş düşüncelerden
kurtulmuşuzdur. Hayatı olduğu gibi
kabul etmek gibi bir hoş görürlük
içindeyiz.

Gerçek İdeal

Türk gençliğinin ideali vardır! Cum-
huriyetin hudutsuz imkânlarından fay-
dalanarak milletimizi en ileri bir refah
seviyesine ulaştırmak. Bu ideal Ata
türk ve İnönü çocukları için en temiz
ve en başta gelen hedeftir.

Yirminci yüzyıl Türkiyesinin realist
gençleri hayalolanı değil, gerçek olanı
benimser. Onların kafalarında müsbet
bilgi öyle bir kazmadır ki yalnız ve
yalnız vatan toprağından bereketli
mahsul almak için çalışır. Yoksa baş-
kalarının bahçesinde orijinal çiçekler
yetiştirmek için değil!

Bütün bir gençlik Türkiye Cumhu-
riyeti parkında alın teri ve enerji icap
ederse kan dökeceklerdir ve bunu ken-
di istediğimiz çiçekleri yetiştirmek için
yapacaklardır. **Koza**

Bizi iyi yollara götüren itiyatlara
ne kadar kıymet veriyorsak, bütün
günümüzde bizi uyşukluktan kurtar-
acak olan sabah jimnastiğine de o
kadar önem vereceğiz.

sıhhat her ne suretle olursa olsun
bize bir kere bahş olunmuştur. Bu en
büyük ve kıymetli hediye bir arıza-
ya uğratmadan güzel kullanmak eli-
mizdedir.

Ancak biz faniler dış ağrısının ta-
hammülsüz vecalarından sonra dışın,
ufak bir hastalığa yakalandıktan sonra
da sağlığın kıymetini öğrenir. Sonra
unuturuzda sağlığımızın üstün değerini
bilmek ve onu icab ettiği şekilde ko-
rumak en büyük ödevimiz olmalı. Bun-
lardan birinin sabah jimnastiği yap-
mak olduğunu söylüyoruz. Sabahları
jimnastik yapanlar bizi haklı bulanlar-
dır.

Ahlâk Kahramanları

Suat ERGİNER

İnsan cemiyet hayatında yaşadığı
müddetçe ahlâki bir şahsiyet kazanır.
Esasen ahlâk müessesesi ferdin dışın-
dadır ve fertten evvel mevcuttur. Ah-
lâk cemiyetin mahsulüdür.

İnsan mefhumu ferdiyetle şahsiye-
tin birleşmesiyle meydana gelmiş mü-
rekkep bir mefhumdur. Ferdiyet bizi
kendimize götüren; ruhi ve cismani
varlığımızın dar çemberine hapseden
psika—biyolojik fonksiyonların heyeti
mecmuasıdır: Yemek, içmek, çoğalmak
gibi biyolojik hadiselerle hisler, tema-
yüller, ihtiraslar gibi ruhi hadiselerin
birleşmesinden meydana gelir. Halbu-
ki şahsiyet cemiyetin mahsulüdür: Ah-
lâki, hukuki, vicdani yaratan cemiyet-
tir. Fert ancak cemiyet için de yaşa-
dığı zaman ahlâki, hukuki bir şahsiyet
sahibi olabilir. Ferdiyet bizi egoizme
götürür, insanın kendi kendisi için
yaşamayı felsefesini yaratır. Halbuki
şahsiyet bizi kendimizden üstün olana
iyiye, güzele, mükemmele, hülâsa ide-
ale götürür. İyilik, güzellik ve doğru-
luk gibi ülkülere erişmek gayesiyle
yapılan hamleler şahsiyetimizin eseri-
dir, şahsiyetimizde cemiyetin mahsu-
lüdür. Cemiyet hayatı tesanütle müm-
kündür, bundan da: "Cemiyet hayatı-
nın temeli fedakârlıktır,, neticesi çıkar
şahsi arzu ve ihtiraslardan kurtularak

topluluk uğruna nefsin feda edilmesi,
yüksek fikir ve ideallerin tahakkuku
için insanın kendisini kurban etmesi-
dir. İşte cemiyeti teşkil eden fertler-
deki bu fedakârlık haline « ahlâk »
demektedir. Ahlâki bu manâda anla-
dığımız zaman "ahlâk kahramanlarının
cemiyet hayatında ve varlığında oy-
nadığı rolün ehemmiyeti meydana çı-
kar.

Ahlâk kahramanları cemiyet haya-
tını kuvvetle yaşamış ve yaşamakta
olan fertlerin bir muhassasıdır. Ce-
miyete hamle veren, yüksek kıymet-
leri taşıyan ve yaşatan insanları aşağı
duygu ve ihtiraslardan kurtararak ide-
ale ulaştıran hep onlardır. "Ahlâk
kahramanları,, için gaye maddi zevk-
ler değil, manevî zevklerdir. Bir cemi-
yet paraya taptığı ve maddi zevkleri
herşeyden üstün tuttuğu zaman artık
ahlâk kahramanları yetiştiremez. İlim,
san'at, ideal, fazilet, vatan ve insanlık
duygularının şiddetle duyulduğu ve
yaşandığı devir ve cemiyetlerdedir ki,
ahlâk kahramanları yetişirse onlar
yüksek fedakârlıkların mücessem bir
ifadesi olan kahramanca hareketleriyle
canlı, yüksek ve ideal hareket düstur-
ları yaratırlar. Hülâsa bir cemiyeti
yaşatan ve yükselten ahlâk kahraman-
larıdır.

Sinema ve Edebiyat

İlk sinema stüdyosu 1896 da Paris civarında Georges Melies tarafından kurulduğu zaman, sinemanın sayılı bir sanat okulu olacağını tiyatroyu gölgede bırakacak derece de parlayacağını kimse aklından geçirmezdi.

Ortalama bızı saatte elli kilometreyi geçmeyen bir devir, sinemada bir tecessüs ve kaba bir vakit geçirme mevzuundan başka bir şey görmemişti. Halbuki bu gün, ruhu hız alan bir zamanda yaşıyoruz.

Sinema, güzel sanatlar arasında hızı ve hareketi temsil ettiği içindir ki, bu günün en canlı, en yaygın bir sanatı olmuştur. Sinema meraklıları, hareket tutkunudurlar. Bu meraklıların, hareketsizliği bir nevi iç sıkıntısı ile karşılamalarından tabii bir şey olamaz. Filme alınan Gerçek sinemada gözün rolü sadece birer işaret olmaktan ileriye gitmez.

Sinemanın bir vasfı hareket ise öbür vasfı da zihin çapasını gerektirmeyişi, seyircinin pasif oluşu ile yetinmesidir. Tiyatro için aynı şey söylenmez gerçi tiyatro metne aktörün jestini ve mimliğini eklemek suretiyle zihnin yorucu çapasını bir dereceye kadar basitleştirmiyor değildir. Fakat bir dereceye kadar. Çünkü tiyatro mantığı teselsülü, neticede zihin çapasını gene gerektiriyordu. Halbuki sinemada iş tamamiyle aksinedir.

Koltuğunuza gömülüp perdeye bakmanız yeter. Uyanık bir rüya görür gibi, gözleriniz beyaz perde üzerinde hareketleri hayalleri kaydetmektedir. Burada anlamak için kafanızı yormaya lüzum yok: zihnin çapası en kolay işe yalnız bir duyunun alâkasına icra olunmuştur. Seyahatin verdiği zevklerden biride vagonun veya otomobilin penceresinden manzaralarından akışını seyretmek midir? Aynı zevki sinemada da duyuyorsunuz Hayal kafileri gözlerinizin önünden durmadan akıp gidiyor.

İşte bu iki hareketlerden dolayı ki, güzel sanatların yedinci halkasını teşkil eden sinema yalnız en çok rağbet gören bir sanat, olmakla kalmamış, zevklerimize ve ihtiyatlarımıza da tesir eden canlı bir varlık olmuştur. Estetik görgüsünü sinemada kazanan halk, bir nokta etrafında toplamak piresibine dayanan tiyatro eserlerine, uzun boylu tasvirlerle dolu romanlara rağbet etmiyor. Tayyarede seyahata alışan bir yolcu için tren seyahatı ne kadar can sıkıcı ise, sinema seyircisi için de bu çeşit tiyatro ve roman o kadar can sıkıcıdır. Üç dört yüz sahifelik bir romanın karışık tasviri ince tahlilleri arasında o ağır ve yorucu yürüyüşünü düşünürüz! Yalnız gözleriyle maceralar yaşamaya alışmış bir kimse için bu ne tahammül edilmez bir şeydir.

Halkın sinemaya gösterdiği alâkayı gören, hız'ın ruhlardaki derin tesirlerini ezen tiyatro muharrirleri ve romancılar, sinema tekniğini sahne eserlerine ve romanlara tatbik etmek hususunda tereddüt göstermediler.

Sinemanın tesirine ilk kapılan edebiyat nevi tiyatro olmuştur. Eski tiyatro, yani sinemanın zaferinden evvelki tiyatro hareketsizdir. Hareketeiz tiyatro toplar; kocaman bir odanın içinde bir kavimin mukadderatını mâbeden bir köşesine ve bütün bir aşk ve ihtiras faciasını bir saraya sıkıştırır halbuki sinema tiyatro gibi toplanacağı yerde dağıtan, bizi bir anda alıp dünyaya öbür ucuna götüren gözlerimiz önünde sayısız sahneleri birbiri ardınca yaşatan bir sanattır.

Sinemanın zaferinden sonra artık hareketsizliğin ve uzun uzadıya söylenmenin modası geçmiş bulunuyor. Ruhunda hızın sıtmasını taşıyan seyirci, lüzumu kalmayan izah bolluğuna tahammül etmez oluyor. Yeni tiyatro artık düşüncelerin ve duyguların tahlili ile vakit geçirmiyor. Buna ne yorulan kafalar, ne de yeni itiyatlar imkân vermektedir. Bu psikolojik zaruretlerin tesiri altında kalan tiyatro, tabloları inkılâp ediyor. Bu yeni tiyatrodaki her tablo, sinemada olduğu gibi, kendisini takip eden tabloya pek itibari bir bağla iliştilmektedir. Dekorların basitliğini ve piyesin temsilinde projektörün oyununda buna ilâve ederseniz sinemanın tiyatro üzerindeki tesirini, kaba taslak, gözlerinin önünde canlandırmış olursunuz.

Romanda sinemanın tesirinde kalmıştır. Rağbet gören romanların başarı ile filime alındıklarını görmüyorsunuz?

Bu hal, bu romanların filim gibi

tasarlandıklarını göstermez mi? Jules Romainsin Donogo Tonga'sı film gibi tertip edilen romanlara pek güzel bir örnektir.

Artık kompozisyon içeriden değil dışarıdan, duyguların tahlili ile değil, karakterlerin ve tavırların tasviri ile yapılıyor. Sahne eserleri gibi romanlarda birbirini takip eden tablolardan teşekkül ediyor. Amerikalı romancı John Dos Passos'un «Manhaddan Transfer» ve 12 inci kat gibi romanlarında bu filmin mimarisi apaçık görülür. Bu romanlar görülmeleriyle kaybolmaları bir olan, tesadüfe uyarak buluşup ayrılan hareketli şahıslara doludur. Üsluptaki bu Visuel karakter zamanımızın bir çok Fransız romancılarında, bilhassa Paul Moran'da Blaise Cendrars'da, Luc Durtain'de göze çarpar bu romancılar şöhretlerini imajların oyununda gösterdikleri ustalığa borçludur. Rağbet gören üslubun dikkate değer tarafı, yalnız Visuel unsurlarla dolup taşması değil (çünkü evvelce de ressam üslubu vardı) fakat bu imajların hiç akla gelmedik bir tarzda birleşmeleri ve mantıksız bir karakter göstermemeleridir. Tesir, beyaz perde üzerinde gördüğümüz tablolarda olduğu gibi beklenilmeyen tesadüflerden gelmektedir.

Uzun tasvirlerden nefret eden Visuel ve dinamik üslup hakkında bir fikir vermek için Paul Morand'ın «Rien due la Terre» ünvanlı eserinden bir deniz yolculuğu esnasında bir Amerikalı zevkinin sebep olduğu bir vaka tasvirini burada zikretmekten kendimi alamıyacağım: «Başka bir zamanda Amerika'ya bir panter'le dönüyor; panter kapatıldığı yerden kurtuluyor, tam bir gün yolcuları kamaralarına kapamak lâzım geliyor; güverteden

güyerteye kovalanan hayvan büyük bir korkuya tutularak plastra üzerinden kendini denize fırlatıyor. Derhal dört köpek balığı onu Waterbolo topu gibi birbirine atıyor ve denizde bir kan lekesinden başka bir şey görülüyor...» Joseph Delteil'in «Cholere» sından aldığım şu satırlarda da müşahasa ve mantıksızlığa bürünmüş görünen aynı üslubu görürüz. «Kocaman neşe, ot üzerinde dir kavuna, su için de bir ipopotam'a gök içinde bir pireye benzeyen sakın neşe; bir şeftali gibi, bir kaz gibi neşe...»

Şiirde sinemanın tesirinden kurtulmamıştır. Bu tesiri, alaylar arasında bir seçim yakmayan, onları türlü görüleriyle aynı zamanda ifade etmeye çalışan, muhayyileyi aklın fireninden kurtaran, mücerretten müşahasa koşan birbirine uzak olan şeylerin birbirine çok yakın olduklarını bize gösteren, noktalama işaretlerini bile lızına engel sayan dinamik ve sentetik şiirde nasıl görmemeli?

Sinemanın bizim edebiyatımızdaki tesirine gelince hayatımızda, yaşayışımızda esaslı bir rol oynamasına rağmen edebiyatımızda estetik diyeceğimiz bir tesiri henüz görülmemektedir. Bu tesiri sadece bazı roman şahıslarının lüks bir hayata olan düşkünlüklerinin de, sinema yıldızının yaşayışlarını marazi bir şekilde özleyişlerinde görüyoruz. Romanda muvaffakiyetin sırrını kompozisyonla mevzuu birliğinde, yalnız vakanın alâka uyandırışında arayan bir çok romancılarımız, sinemanın ancak vaka ve dekor tarafını görebilmişlerdir.

Romanda, içe olduğu kadar da dışa ehemmiyet veren bazı romancılarımızda sinemanın varlığından, tesirinden

ve pek yakın bir gelecekte alacağı üstün mevkiden habersiz görünüşler.

Sinemanın tesiri bu kadarlada kalmıyor. Onun tesirini dergilerde ve gazetelerde de gördüüz. Büyük anketlere ve roportajlara her gün daha büyük bir yer verilmiyor mu?

İçinde yaşadığımız asra tam zıd bir asır aramak icabetse, on yedinci asrı tereddüt etmeden zikredebiliriz. Bu asrın dekartçı sanatçısı ve sanat severi fikirlere olan hayranlığı ile nasıl tanınmışsa, yirminci asrın sanatçısı ve sanat severi de müşahasa ve (imaj) a olan aşırı bağılılığı ile tanınmıştır.

Eski hareketsizliğin yerine hareketi koyan, gözleri hayal oyunlarını alıştıran sinema, zamanımızın en sürükleyici ve en tesirli sanatıdır; sınırları aşarak her dil konuşan insanlara hitabetmektedir. Diller arası da esperanto ne ise güzel sanatlar arasında da sinema odur. Milletler arasında bir kültür ve zevk standardizasyonuna bizi o götürüyor. Aynı filimin aynı zamanda başka başka dillerde çevrilmesi veya duble edilmesi bu standardizasyon işini kolaylaştırmaktadır.

Sinema sanatıda her sanat okulu gibi, kendi özünden ayrılarak başka gayelere bizmet ettiği taktirde ancak zararlı olabilir. Ne yazık ki çoğu zaman, başta ticaret endişesi olmak üzere bir çok sanat dışı endişelerin bu sanatı yapıcı olmaktan ziyade yıkıcı bir vasıta haline getirdiğini görüyoruz. Fakat film hangi maksatla çevrilmiş olursa olsun, üzerinde durulması gereken estetik mesele sinemanın edebiyatı değiştirmekte olduğudur.

Bu değişimin edebiyata yarayıp yaramadığına gelince, bu ayrı bir konudur.

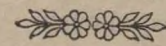
Şükrü Fırat için

Genç yaşında iken hayata gözlerini yumarak hasretini çektiği kara topraklara uzanan Şükrü Fıratın aramızdan ayrılışı bizi ve kendisini tanıyanları hayli müteessir etmiştir.

Vücuduna ait sakatlıkların verdiği ıstıraplarla hayatta iken inlediğini gördüğümüz bu içli şair şimdi ebedi uykusuna dalmakla belki rahat etmiştir. Fakat ölümü muhitte acı bir teessür uyandırmıştır. Tanrının her kuluna cömertlikle verilmiş olan görmek, konuşmak ve işitmek gibi kabiliyetler Şükrü Fıratın sanki geri alınmış. Fakat o, bu eksikleri hiça sayan bir enerji ile yine mümkün olduğu kadar çok okumaya gayret ediyorr kaleminin işlediği kadar yazıyordu.

19 Mayıs okuyucuları onun güzel şiirlerini ve yazılarını okumuşlardır..

Fırat şairdi. Şiirleri arasında cidden güzel olanları çoktu. Ne yazık ki, bunları çok arzu ettiği halde bir kitap halinde yayımlıyamadı. «kitabımı neşretsem gözlerimi rahat kapayacağım» dediğini hâlâ duyuyorum. Kimbilir son dakikasında bu emel onu muztarip etti mi? Fırat Samsunlu idi. Burada yaşıyordu. Samsunda çıkan dergilere gazetelere yazıları ve şiirleriyle hayli yardımı olmuştur. Son zamanlarda Samsun gazetesinden ve bu dergiden sesini duyuyorduk. Fakat ölüm bu seside susturdu. Tanrının rahmeti üzerine olsun.

KAHRAMAN SESİ

DOĞU'dan bir nağra geldi,
Belki ATTİLÂ HAN sesi.
Bu ses dağları deldi;
Olur ya, bir volkan sesi.

İşte göründü gelenler,
Dağ taş kovan gibi nefer
Başlarında çelik miğfer,
Mızrak, kılıç, kalkan sesi.

Sanmayın TİMÜRLENK gelir
Belki de kanlı cenk gelir.
«Bir Türk cihana denk gelir»
Bu tok ses bir Hakan sesi.

Söylenen zafer türküsü
Dile gelir Türk öyküsü
Bu değil gök gürültüsü
Kükreyen bir arslan sesi

Boğazlar kilit bir avucunda,
Bir eli ta Kars ucunda,
Zafer süngüsünün ucunda
«Yaşa Vatan. Vatan!» sesi

İçimizden bu, il değil
Fırına değil, sel değil
Yavuz değil Fatih değil
Bir meçhul kahraman sesi.

Mehmet Önder

ÜMİT

Bir Ümit istiyorum
Dal yeşili gök mavisi
Bir ümit.
Hayatın rengi aksın
Rügarların canlansın
Bir ümit istiyorum.

İrfan Yankutan

SAMSUN HALKEVİ ÇALIŞMALARI

İngilizce kursları

Bir ay dinlenme tatilinden sonra 10-9-947 çarşamba gününden itibaren açılmış ve çalışmaya başlanmıştır.

Kurslar Naci Dilmen tarafından ve onun değerli yardımları ile verimli çalışma devresine girmiş bulunmaktadır. İngiliz Kültür Heyetinden ayrıca selâhiyetli bir öğretmen istenmiştir. Kurslar üç bölüme ayrılmıştır:

- 1 - Yeni başlayanlar
- 2 - Az bilenler
- 3 - Daha iyi bilenler

Her üç kurs pazartesi çarşamba ve cuma günleri saat 16 dan 19 arasında ders yapmaktadır. Devam eden öğrencilerin toplamı yüze yakındır.

Konser

Müzik kolu, 18-9-947 perşembe akşamı, hazırladığı konseri, vermiştir. Konser Fikret İnselin idaresinde 20 kişilik müzisyen heyeti tarafından büyük bir başarı ile verilmiştir.

İştirak edenler:

I. Keman

Rahmi Güneri
Emin Tarakçı
Doğan Güvne
Yaşar Tanju
Ömer Gürsel
Yaşar Albayrak

II. Keman

İlyas Altan
Berkuk Noyan
Kenan Akgün
Talât Merihli
Kemal Ulaşan
Cevat Cangatin

Violoncello : Dr. Sırrı Reşit Sorgun

Piyano : Reşat Söser

Hormonyum: Mustafa Ant

Klarnet : Mustafa Çavuş

Kornet : Ferhat Kılıç

Baso : Ahmet Zikkuş

Tranbon : Ahmet Pekcan

Başarı ile geçen ve çok beğenilen bu konserde dört parça keman solo yapılmış ve dört orkestra parçası çalınmıştır. Doğan Güvne A. Vivaldi-den Cosertoyu Solo olarak ezberden çalmış ve çok takdir edilmiştir.

Cumhur Başkanımız Halkevinde

Cumhur Başkanımız ve Milli Şefimiz Sayın İsmet İnönü 24-9-947 Çarşamba günü Samsunu Teşrif ettikten ve Vilâyet konağı ile Belediye ve Partileri ziyaret ettikten sonra saat 17 de Halkevinde, teşrif etmişlerdir. Her gittiği yerde olduğu gibi Halkevinde de halkımızın coşkun yaşı ve sağol sesleri ve içten gelen sevgisile karşılanmıştır. Halkevi salonunda bir saatten fazla süren ve sık sık alkışlanan bir konuşma yapmışlar ve iç ve dış durumumuz ve Partilerimizin memleket davasında alacakları vazifelerin önemi hakkında aydınlatıcı bilgiler vermişlerdir. İnönü gelişlerinde olduğu gibi dönüşlerinde de coşkun tezahüratla Evimizden uğurlanmışlardır.

Konfrans ve piyes

Yeşilay kurumunun genel başkanı Or. Prof. Fahrettin Kerim Gökay 28-9-947 pazar günü akşamı Evimiz salonunda seçkin bir dinleyici kitlesi önünde «Mes'ut olmanın şartları» konusunda pek faydalı bir konferans vermiştir. Genel Başkan bu konuda mes'ut olmak için sıhhat korumanın lüzumundan içkinin insan beyni üzerindeki tesirlerinden sarhoşluğun sıhhat ve saadet için pek kötü bir şey olduğundan bahis ederek bir çok misaller buna ait görüşlerini açıklamış ve sık sık alkışlanmıştır. Bundan sonra yeşil ayın Bafra şubesi gençleri tarafından «Cellad ve oduncunun marifetleri» adıyla iki piyes verilmiş başarı gösterilmiştir.

Neşriyatı fiilen idare eden : Kemal Yener
Basıldığı yer : İl Matbaası - Samsun

F. 25 kuruş